Hukuk Bölümü 2008/330 E. , 2009/205 K.

- KÖY BEKÇISININ HIZMET SÖZLEŞMESINE BAĞLI IŞÇILIK ÜCRETI TALEBINDEN DOĞAN ALACAK DAVASININ ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI

  - ÇİFTÇİ MALLARININ KORUNMASI HAKKINDA KANUN (4081) Madde 7

"İçtihat Metni"

Davacı : A.K.

Vekili : Av. E.Ç.K.

Davalı : Çalçı Köyü Tüzel Kişiliğini Temsilen Köy Muhtarlığı (Adına Muhtar

O L A Y : Davalı Çalçı Köyü İhtiyar Heyetinin 20.03.2005 tarih, 49 no.lu kararı ile Çalçı köyüne A.K.'ın bekçi olarak tutulmasına ve 01.04.2005 tarihinden itibaren de göreve başlamasına, bir yıllık ücretinin köy halkından tespit edilerek toplanacağına karar verilmiş, karar defteri davacı tarafından da imzalanmıştır.

Davacının görevini düzenli olarak devam ettirmediği ve aksattığı gerekçesiyle, 25.07.2005 tarih, 56 no.lu Köy İhtiyar Heyeti kararı ile görevine son verilmiş; öte yandan davacıya ilişkin Bekçi Seçim Mazbatası, 24.08.2005 tarihinde Mihalıççık Kaymakamlığı tarafından onaylanmıştır.

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili ile davalı tüzel kişiliğini temsilen Çalçı köyü muhtarı ile azalar arasında 01.04.2005 tarihli Bekçilik Seçim Mazbatası imzaladıklarını, buna göre davacı müvekkilinin Çalçı köyünde bir yıl süre ile bekçilik hizmeti yapacağını, davalının ise hizmet bedeli olarak davacıya 2005 yılına ait asgari ücret tarifesindeki aylık asgari ücret bedelini her ay peşinen ödeyeceğini; bu akit doğrultusunda 01.04.2005 tarihinde görevine başladığını ancak görevine devam ederken 2005 yılının Eylül ayında köy muhtarının da taraf olduğu bir davada muhtar lehine tanıklık etmek üzere müvekkiline baskı yapıldığını, tanıklık yapmak istemediğini bildiren müvekkilinin, köy muhtarı A.A. tarafından işten çıkarıldığını, 6 ay boyunca görevini aksatmadan yapmak için çalışan müvekkilinin köy muhtarının şahsi husumeti sebebi ile işten atıldığını, müvekkilinin aylık 488,70 YTL'den 6 aylık toplam 2.932,20 YTL hizmet sözleşmesine bağlı işçilik ücreti alacağının bulunduğunu iddia ederek; alacağının, iş akdinin sona ermesinden itibaren yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

MİHALIÇÇIK ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ(İŞ MAHKEMESİ SIFATIYLA); 25.04.2007 gün ve E:2006/123, K:2007/18 sayı ile, Davacı vekilinin dava dilekçesinde özetle; müvekkili A.K. ile davalı tüzel kişiliğini temsilen Çalçı köyü muhtarı A.A., azalar Nejat Akçal, Ramazan Tepecik, İsmet Uzun, Tefik Yıldız arasında 01.04.2005 tarihli Bekçilik Seçim Mazbatası imzaladıklarını, buna göre davacı müvekkili A.K.'ın Çalçı köyünde bir yıl süre ile bekçilik hizmeti yapacağını, davalı tüzel kişiliği ise hizmet bedeli olarak davacıya 2005 yılına ait asgari ücret tarifesindeki aylık asgari ücret bedelini her ay peşinen ödeyeceklerini belirttiklerini bu akit doğrultusunda 01.04.2005 tarihinde görevine başladığını ancak görevine devam ederken 2005 yılının Eylül ayında köy muhtarının da taraf olduğu bir davada muhtar lehine tanıklık etmek üzere müvekkiline baskı yapıldığını, tanıklık yapmak istemediğini bildiren müvekkilinin, davalı tüzel kişiliği temsil eden köy muhtarı A.A. tarafından işten çıkarıldığını 6 ay boyunca görevini aksatmadan yapmak için çalışan müvekkilinin köy muhtarının şahsi husumeti sebebi ile işten atıldığını belirterek, 2.932.20 YTL alacaklı olduğuna ve alacağının iş akdinin sona ermesinden itibaren yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiş olduğunu; Davacı ve davalının tanıkları ve delillerinin incelenmesinden; SSK'da sanığın bu işi nedeniyle bildirimde bulunulmadığı, çalışmasının görülmediğinin bildirildiği; Mihalıççık Kaymakamlığından gelen 28.02.2007 tarihli ve 23.01.2007 tarihli yazılara göre de; davacının 4081 S.Y. gereğince Köy Muhtarlığının 20.03.2005 tarih ve 49 sayılı kararı ve bekçilik mazbatasının Kaymakamlık tarafından 24.08.2005 tarihinde onaylanmasıyla, köy halkından toplanacak parayla (salma usulüyle) ödenmek Üzere Çiftçi Mallarını Koruma Bekçisi olarak atandığı, SSK'nda bekçi kaydının bulunmadığının bildirildiği, tüm dosya ve evraklardan atama tasarrufuyla yani Çiftçi Mallarını Koruma Bekçisi olarak davacının hizmeti geçtiğinden, bu hizmetine karşılık alacak davası açtığı anlaşıldığından, bu çalışma ile ilgili olarak görevli mahkeme idari yargıya ait olduğundan, 9. Hukuk Dairesi 2001/6555 E, 2001/9118 K. 30.05.2001 tarihli içtihadı da gözetilerek; davanın mahkemelerinin görevine girmediği, davacı işçinin atama tasarrufu ile yani çiftçi malları koruma bekçisi olarak 4081 sayılı yasaya göre atandığı anlaşıldığından ve idare mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ESKİŞEHİR 1. İDARE MAHKEMESİ; 01.05.2008 gün ve E:2007/1018, K:2008/534 sayı ile, davanın; davacı vekili tarafından müvekkiline sözleşme ücreti olarak 2.932,20 YTL'nin sözleşmenin sona erdiği tarihten itibaren işleyecek en yüksek mevduat faiziyle birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle açılmış olduğu; 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanununun 7. maddesinde; Koruma ve ihtiyar meclislerinin, çiftçi mallarını koruma bakımından vazife ve salahiyetleri arasında koruculuk için Köy Kanununda yazılı hükümlere göre bekçiliğe ehil gördüklerini seçerek tayinlerini vali veya kaymakamın tastikine arz etmekte sayılmış olup, 23. maddesinde: " Bu kanun ile vazifedar olanların vazifeleri dolayısıyla işledikleri suçlarla ilgili olarak Türk Ceza Kanunu'nun kamu görevlilerine ilişkin hükümlerine tatbik olunur. Bu gibilerin ifa ettikleri vazifeden dolayı kendilerine karşı görevleriyle bağlantılı olarak işlenen suçlar kamu görevlileri aleyhine işlenmiş sayılır" hükmüne yer verilmiş bulunduğu; yukarıdaki hükümlerden de anlaşılacağı gibi köy bekçileri kamu görevlisi olarak sayılmış olup, kamu görevlilerinin atanmaları, görevlerine başlamalarının idare hukuk ilkeleri içinde belli bazı prosedürlerin yerine getirilmesi suretiyle tesis edilen bir idari işlem yoluyla mümkün olduğu, bu bağlamda tamamlanmış bir idari işlem veya idari sözleşme olmaksızın kamusal nitelikte hizmet ifa eden kişinin kamu görevlisi olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığı, 4081 sayılı yasa kapsamında köy bekçilerinin kamu görevlisi statüsünde göreve başlaması için vali veya kaymakam oluru gerektiğinden, vali veya kaymakam oluru olmadan yalnızca ihtiyar heyetinin kararı ile göreve başlatılan bekçilerin 4081 sayılı yasa kapsamında göreve başlatılmış bir kamu görevlisi olarak kabulünün mümkün bulunmadığı; öte yandan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "idari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2. maddesinde; a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları b) idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaların idari dava türleri olarak belirtilmiş olduğu; dava dosyasının ve Mihalıççık Asliye Hukuk Mahkemesinin E:2006/123, K:2007/18 sayılı dava dosyasının birlikte incelenmesinden; davalı Çalçı Köyü İhtiyar Heyetinin 20.03.2005 tarihli kararı ile Çalçı köyüne davacı A.K.'ın bekçi olarak tutulmasına ve 01.04.2005 tarihinden itibaren de göreve başlamasına karar verildiği, bu şekilde davacının imzası ile de tarafların 1 yıllığına anlaşmaya vardığı,

davacının 01.04.2005 tarihinde görevine başladığı halde görevini düzenli olarak devam ettirmemesi ve aksatması nedeniyle 25.07.2005 tarihli karar ile davalı köy tarafından davacının görevine son verildiği, öte yandan davacıya ait bekçi seçim mazbatasının da davacının görevine son verilmesinden sonra 24.08.2005 tarihinde Mihalıççık Kaymakamlığı tarafından tasdik edildiğinin anlaşıldığı; bu durumda davacının göreve başladığı tarihte usulüne uygun olarak Kaymakamlığın tasdiki ile tesis edilmiş bir atama işlemi olmadığı açık olduğundan ve 24.08.2005 tarihli kaymakamlık tasdiki ile bulunan seçim mazbatasının davacının geçmiş çalışmalarının usulüne uygun olarak 4081 sayılı Yasa kapsamında yapılmış sayılmasını gerektirmeyeceğinden, davacının görev yaptığı döneme ilişkin taleplerinin, özel hukuk kapsamında bir alacak davasına konu olabileceği uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiği ve bu nedenle uyuşmazlığın adli yargının görevine girdiği sonucuna varılmakta olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, bu karar, karara itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Ayper GÖKTUNA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 05.10.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME :Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Çalcı Köyü Muhtarlığının 20.03.2005 tarih ve 49 sayılı kararı gereğince köy bekçisi olarak görevlendirilen davacının görevine son verilmesi üzerine; 6 ay boyunca görev yaptığı halde hizmet sözleşmesine bağlı işçilik ücretini alamadığını ileri sürerek 2.932,20 YTL'nin sözleşmesinin sona erdiği tarihten itibaren işleyecek en yüksek mevduat faizi ile birlikte ödenmesine hükmedilmesi isteminden ibarettir.

18.3.1924 tarih ve 442 sayılı Köy Kanunu'nun "Köy koruculari ve göreceği işler" başlıklı Sekizinci Fasılında yer alan 68. maddesinde, "Köy sınırı içinde herkesin ırzını, canını ve malını korumak için köy koruculari bulundurulur." denilmiş; 70. maddesinde, korucuların ihtiyar meclisi tarafından tutulacağı ve köy muhtarının vereceği haber üzerine kaymakamın buyrultusu ile işe başlayacağına işaret edilmiş; 72. maddesinde de, korucuların köy muhtarının emri altında iş göreceği belirtilmiştir.

Diğer taraftan 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanununun 7. maddesinde; Koruma ve ihtiyar meclislerinin, çiftçi mallarını koruma bakımından vazife ve salahiyetleri arasında koruculuk için Köy Kanununda yazılı hükümlere göre bekçiliğe ehil gördüklerini seçerek tayinlerini vali veya kaymakamın tastikine arz etmek de sayılmış olup, 23. maddesinde; " Bu kanun ile vazifedar olanların vazifeleri dolayısıyla işledikleri suçlarla ilgili olarak Türk Ceza Kanunu'nun kamu görevlilerine ilişkin hükümlerine tatbik olunur. Bu gibilerin ifa ettikleri vazifeden dolayı kendilerine karşı görevleriyle bağlantılı olarak işlenen suçlar kamu görevlileri aleyhine işlenmiş sayılır" hükmüne yer verilmiştir.

Köy muhtarının emri altında, köy sınırı içinde yaşayan insanların ırzını, canını, malını ve hayvanlarını koruyup suçluları takip eden köy bekçisi, ihtiyar meclisi tarafından tutulmakta ve Köy Kanunu uyarınca köy halkından salma yoluyla toplanan gelirlerden ihtiyar meclisince belirlenen ücret karşılığında çalışmaktadır.

Köy bekçileri, bir yerel yönetim birimi olan köyün kamu kudretini kullanma vasıtaları olmaları ve esasen bir kamu hizmeti olan kolluk görevini yürütmelerine karşılık, bu görevi genel idari esaslarına göre yürütmedikleri gibi; ortada, idare ile köy bekçisi arasında kural olarak yazılı olması gereken ve kamuda genel istihdam politikası ile tespit edilen ilkelere uygun bir idari sözleşme de bulunmamaktadır. Hernekadar, Köy Kanunu'nun 70. maddesinde "... kaymakamın buyrultusu ile işe başlar." ibaresine yer verilmiş ise de, bu ibare ile genel yönetimin yerel yönetimler üzerindeki vesayet denetimi kapsamında kamu düzenini gözeten tasarrufu kastedilmekte olup, buradan genel kadro usulüne uygun bir atama tasarrufu bulunduğu sonucuna ulaşmak olanaksızdır.

Olayda, davalı Çalçı Köyü İhtiyar Heyetinin 20.03.2005 tarihli kararı ile Çalçı köyüne davacı A.K.'ın bekçi olarak tutulmasına ve 01.04.2005 tarihinden itibaren de göreve başlamasına karar verildiği, bu şekilde davacının imzası ile de tarafların 1 yıllığına anlaşmaya vardığı, 01.04.2005 tarihinde görevine başladığı halde, görevini düzenli olarak devam ettirmemesi ve aksatması nedeniyle 25.07.2005 tarihli karar ile davalı köy tarafından davacının görevine son verildiği, öte yandan davacıya ait bekçi seçim mazbatasının da davacının görevine son verilmesinden sonra 24.08.2005 tarihinde Mihalıççık Kaymakamlığı tarafından tastik edildiği, davacının SSK Müdürlüğünde bekçi kaydının bulunmadığı; davanın ise davacının görevine son verilmesi üzerine; 6 ay boyunca görev yaptığı halde hizmet sözleşmesine bağlı işçilik ücretini alamadığını ileri sürerek 2.932,20 YTL'nin sözleşmesinin sona erdiği tarihten itibaren işleyecek en yüksek mevduat faizi ile birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, uyuşmazlığa konu edilen davanın çözümünde, davacının çalışmasının 1475 sayılı İş Kanunu kapsamında olup olmadığının ve bu Kanun'da öngörülen hakları kazanıp kazanmadığının veya olayda genel hükümlerin uygulanıp uygulanmayacağının saptanması gerekmektedir.

Bu açıklamalara göre, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-c. maddesinde belirtilen, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin idari dava kapsamında bulunmayan davanın, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Mihalıççık Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) verdiği görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Mihalıççık Asliye Hukuk Mahkemesi'nin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 25.04.2007 gün ve E:2006/123, K:2007/18 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 05.10.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.